

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Криміналістичне вчення про сліди злочину»

Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННІ № 2 НАВС

Статус дисципліни: вибіркова

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Ступінь вищої освіти: магістр

Форми здобуття вищої освіти: денна

Мова викладання: українська

Навчальний рік: 2023/2024

Форма підсумкового контролю: залік

Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічного працівника, який веде дисципліну, науковий ступінь, вчене звання, посада

Євгенія СВОБОДА – професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Олена Кофанова – доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

профайл викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?user=_j0g_CEAAAAJ&hl=ru

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-8639-8333>

<https://orcid.org/0000-0002-0919-7570>

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=AmTgugoAAAAJ&hl=ru>

Контактний телефон

8-067-404-16-47

8-067-500-07-80

Електронна адреса

svobodaeu2020@gmail.com;

Kofanova_alena@ukr.net

Розклад навчальних занять	Відповідно до графіку освітнього процесу
Консультації	Очні: щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань кафедри Онлайн: електронною поштою kkzse_nni2@naiau.kiev.ua, praktika_nni@ukr.net, svobodaeu2020@gmail.com, пн-пт з 9:00 до 16:00
Сторінка дистанційного курсу	https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=229

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є вивчення є опанування знаннями та навичками у вирішенні професійних завдань з обов'язковим урахуванням галузевих вимог, що дозволяють кваліфіковано виявляти, зберігати та надавати для дослідження відповідні об'єкти, одержувати інформацію для створення належної доказової бази яка необхідна у розслідуванні кримінальних правопорушень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати: історію виникнення, становлення та розвитку криміналістичного вчення про сліди; класифікацію слідів та механізм їх утворення; правила виявлення, фіксації та вилучення слідів та об'єктів; основи криміналістичної ідентифікації, діагностики та ситуаційного дослідження; правила оформлення ілюстративної таблиці до висновку експерта; особливості математичного мислення: елементи множення, відношення, відображення, числа, основні ідеї математичного аналізу, диференційні рівняння, математичні методи в судово-експертній діяльності;

вміти: застосовувати набуті теоретичні знання на практиці; працювати з науковою та методичною літературою; виконувати наукові криміналістичні дослідження; оформляти результати досліджень; кваліфіковано провести огляд місця події з метою виявлення, фіксації та вилучення слідів; проводити на місці події аналіз та оцінку виявлених слідів та об'єктів з метою одержання даних про обставини вчинення та особу злочинця, які можуть бути використані у ході досудової перевірки; надати допомогу слідчим у підготовці матеріалів для проведення різних видів криміналістичних досліджень експертом; вносити пропозиції щодо профілактики конкретних видів злочинів; у разі участі у судовому провадженні в якості спеціаліста – обґрунтувати обставини вилучення речових доказів та їх причетність до злочину.

Тривалість: кількість кредитів ECTS – 3; загальна кількість годин – 90; аудиторна кількість годин – 30, самостійна робота – 60

Форми та методи навчання – денна; бінарні, частково-пошукові; словесні методи (лекція, розповідь-пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація),

практичні методи (репродуктивний метод; частково-пошуковий метод; дослідницький метод, інтерактивні (дискусія, рольова гра); робота за індивідуальними завданнями, метод ситуацій, складання коментованої схеми навчального питання, метод термінологічного вправлення.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з врахуванням специфіки відпрацювання практичних завдань з використанням можливостей спеціалізованих навчальних аудиторій з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень (експертна ситуація з відповідним навчальним об'єктом), навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей, наукових доповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських та практичних занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, моделювання ситуацій, есе.

Підсумковий контроль: усне та письмове опитування.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає одне теоретичне питання та ситуаційне завдання. Залік проводиться з відпрацюванням ситуаційного завдання з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів, спеціалізованих аудиторій за місцем дислокації навчальних підрозділів.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Пререквізити: «Юридична компаративістика», «Нормотворча діяльність юриста». «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості», «Сучасні інформаційні технології в юридичній діяльності».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю 081 «Право»

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацювати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- володіти навичками збору, узагальнення та аналізу інформації про напрямки подальшого вдосконалення методів і засобів фіксації, вилучення слідової інформації;
- вміти використовувати технічні засоби у роботі зв слідами;
- здатність технічного забезпечення при проведенні слідчих (розшукових) дій;

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Загальні положення криміналістичного слідознавства (12 год)	<p>лекційне заняття – 2 години Поняття, предмет, об’єкти, система та завдання криміналістичного вчення про сліди злочину. Сліди та механізм слідоутворення. Види слідів та їх класифікація. Загальна методика виявлення, фіксації та вилучення слідів.</p> <p>семінарське заняття – 2 годин Предмет криміналістичного вчення про сліди злочину. Об’єкти, система та завдання криміналістичного вчення про сліди злочину. Класифікація та види слідів. Сліди та механізм слідоутворення. Загальна методика виявлення, фіксації та вилучення слідів.</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції.</p> <p>Готуючись до семінарських занять необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i> Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. В конспекті відобразити у вигляді схеми класифікацію слідів людини. Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p>

<p>Тема 2. Сліди рук як об'єкти криміналістичного дослідження. Сліди шкіряного покриву голови та зубів людини (8 год).</p>	<p>лекційне заняття – 2 години</p> <p>Будова папілярних узорів на різних ділянках долоней пальців рук та підшвах ніг людини.</p> <p>Закономірності виникнення слідів папілярних узорів.</p> <p>Елементи рельєфу шкіри долоней рук.</p> <p>Механізм утворення негативних потожирових слідів папілярних узорів рук.</p> <p>Основні компоненти речовини, що утворює слід.</p> <p>Позитивні та негативні потожирові сліди папілярних узорів.</p> <p>практичне заняття – 2 годин</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Дати класифікацію окремих ознак папілярних ліній.</p> <p>а) деталі будови папілярних узорів;</p> <p>б) деталі будови папілярних ліній;</p> <p>в) інші ознаки, що відображаються у відбитках папілярних узорів.</p> <p>Виконання практичного завдання:</p> <p>Проаналізувати систему класифікації папілярних узорів слідів пальців рук.</p> <p>В дактилокартах визначити типи та види папілярних узорів слідів пальців рук.</p> <p>Провести фотозйомку слідів рук за правилами криміналістичної фотографії.</p> <p>У вигляді фрагменту експертного дослідження визначити ознаки папілярних узорів: загальні та окремі в зразках слідах папілярних узорів.</p> <p>Перекопіювати слід рук на дактилоскопічну плівку та процесуально оформити даний речовий доказ.</p> <p>Провести попереднє дослідження слідів рук на місці події.</p> <p>Виявити сліди рук різними методами.</p> <p>Провести упакування вилучених слідів рук різними способами.</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції.</p> <p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>В конспекті:</p> <p>замалювати слід пальців рук та вказати його основні характеристики (тип, вид, центр та дельти).</p> <p>зробити фрагмент опису виявлених слідів рук в протоколі огляду.</p> <p>вказати прийоми виявлення та фіксації слідів шкіряного покриву голови.</p> <p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Виявлення та фіксація слідів шкіряного покриву голови та їх попередньому дослідженню.</p>
<p>Тема 3. Сліди ніг та взуття людини (6 год).</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Загальна методика виявлення, фіксації та вилучення слідів ніг та взуття.</p> <p>Предмет, об'єкти і завдання експертизи слідів ніг людини і взуття.</p> <p>Сліди локомоційних навичок людини.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми.

	<p>Виконання практичного завдання: Дати характеристику слідів ніг та взуття, їх будові та механізму утворення. Інформацію подати фрагментом опису у протоколі огляду місця події. Проаналізувати зразки слідів ніг та дати їх класифікацію. Розглянути прийоми одержання інформації, відображеної в слідах локомоційних ознак. Виявити сліди ніг та взуття людини різними методами. Провести фотофіксацію виявлених слідів ніг та взуття людини. Вилучити сліди ніг людини на різні види дактилоскопічної плівки. Вилучити сліди взуття людини за допомогою гіпсу. Провести упакування вилучених слідів рук різними способами.</p>	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i> Законспектувати фрагмент опису виявлених ніг та взуття людини в протоколі огляду. Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i> Слідова доріжка: поняття, правилам проведення вимірів, фіксації.</p>
<p>Тема 4. Отримання інформації про зовнішність людини (6 год)</p>	<p>практичне заняття – 2 години Розглянути теоретичні питання: Поняття про ознаки і властивості зовнішності людини Ознаки зовнішності людини і механізм їх відображення при вчиненні злочину. Структура опису зовнішності людини. Класифікація і методика опису ознак зовнішності людини. Виконання практичного завдання: Скласти словесний портрет. Інформацію подати як фрагмент протоколу огляду місця події. Розглянути сучасні технології об'єктивного відображення зовнішності. Проаналізувати особливості методики ідентифікації людини за ознаками зовнішності. За допомогою комп'ютерної програми «Faces» скласти фоторобот особи за прикметами.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно: 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми.</p> <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i> Законспектувати методику отримання суб'єктивних портретів. Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i> Сучасні технології об'єктивного відображення зовнішності.</p>
<p>Тема 5. Сліди одорологічного походження (6 год)</p>	<p>практичне заняття – 2 години Розглянути теоретичні питання: Сліди запаху людини-як об'єкт криміналістичного дослідження. Об'єкти – носії слідів запаху людини. Виконання практичного завдання: Правила виявлення та вилучення слідів запаху людини. Правила зберігання слідів запаху.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно: 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми.</p> <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p>

		<p>Записати в робочих зошитах етапи становлення одорології.</p> <p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Проблеми криміналістичної одорології на сучасному шляху розвитку вриміналістичного вчення про сліди злочину.</p> <p>Методика виявлення, фіксації та вилучення одорологічних слідів.</p>
<p>Тема 6. Сліди звуку як джерело доказової інформації (6 год).</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Сліди звуку як джерело доказової інформації.</p> <p>Способи фіксації звуку.</p> <p>Виконання практичного завдання:</p> <p>Розглянути приклади джерел звукових слідів.</p> <p>Дати характеристику звукових слідів: динамічний діапазон, частотна смуга, розбірливість, рівень завад, відтворюваність.</p> <p>Дати характеристику способів фіксації звуку: органолептичний і технічний.</p> <p>Дослідити можливості використання звукових слідів для встановлення особи.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми.</p> <p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Сучасні проблеми судової акустики.</p>
<p>Тема 7. Сліди пошкодження одягу (6 год).</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Сліди одягу людини і рукавичок та механізм їх утворення.</p> <p>Особливості структури матеріалів з яких виготовляється одяг та рукавички.</p> <p>Види слідів одягу. Сліди механічного та вогнепального пошкодження.</p> <p>Характеристика пошкоджень одягу тупими та гострими предметами.</p> <p>Інші кримінальні пошкодження одягу. Оптичні, фізичні та хімічні методи виявлення слідів одягу.</p> <p>Способи виготовлення рукавичок та додаткові ознаки, що обумовлені способом їх виготовлення.</p> <p>Технічні засоби для фіксації та вилучення слідів одягу та рукавичок.</p> <p>Вилучення мікрооб'єктів та біологічних субстанцій з одягу та рукавичок.</p> <p>Виконання практичного завдання:</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми.</p> <p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Фіксація, вилучення та попереднє дослідженню слідів пошкоджень на одязі.</p>

	<p>Встановити групову належність рукавичок за відображенням технологічних особливостей виготовлення та структури матеріалу. Провести попереднє дослідження слідів одягу та рукавичок. Результати оформити в конспекті, як фрагмент протоколу огляду місця події.</p>	
<p>Тема 8. Сліди транспортних засобів як об'єкт трасологічних досліджень. Сліди знарядь зламу та інструментів (10 год)</p>	<p>лекційне заняття – 2 години</p> <p>Поняття слідів транспортних засобів та механізм їх утворення.</p> <p>Види слідів транспортних засобів та їх класифікація.</p> <p>Будова та маркування шин.</p> <p>Способи фіксації та вилучення слідів транспортних засобів на місці події.</p> <p>Попереднє дослідження слідів транспортних засобів.</p> <p>Поняття слідів знарядь злому та механізм їх утворення.</p> <p>Види слідів знарядь злому та їх класифікація.</p> <p>Способи фіксації та вилучення слідів знарядь злому на місці події.</p> <p>Попереднє дослідження слідів знарядь злому.</p> <p>Вказати імовірні знаряддя, що спричинили виникнення пошкоджень на одязі.</p> <p>Сфотографувати сліди пошкоджень на одязі:</p> <p>а) утворені в результаті застосування холодної зброї (різані, колоті, розрубу);</p> <p>б) утворені в результаті застосування вогнепальної зброї;</p> <p>Описати сліди холодної та вогнепальної зброї на одязі.</p>	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Трасологічне дослідження слідів транспортних засобів.</p> <p>Попереднє трасологічне дослідження слідів знарядь зламу та інструментів.</p>
<p>Тема 9. Сліди вогнепальної і холодної зброї (6 год)</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Сліди вогнепальної зброї та механізм їх утворення.</p> <p>Прийоми використання слідів вогнепальної зброї для встановлення її групової приналежності.</p> <p>Сліди холодної зброї і використання їх для одержання інформації про подію злочину.</p> <p>Порядок встановлення місця знаходження злочинця в момент пострілу.</p> <p>Виконання практичного завдання:</p> <p>Провести огляд місця події, пов'язаний з використанням вогнепальної зброї.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Записати в робочих зошитах класифікацію методів та засобів виявлення, фіксації та вилучення слідів біологічного походження.</p>

	<p>Провести фотофіксацію виявлених слідів застосування вогнепальної зброї: кулі та гільзи.</p> <p>Опису виявлених слідів зброї на гільзах. Результати оформити в конспекті, як фрагмент експертного дослідження.</p> <p>Здійснити упакування вилучених гільз різними способами.</p>	<p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p>Підготувати есе за запропонованими темами:</p> <p>Визначення належності патронів до боєприпасів, встановлення їх виду за гільзами і кулями, стріляними із нарізної зброї.</p> <p>Попереднє дослідження слідів вогнепальної та холодної зброї.</p>
<p>Тема 10. Сліди та об'єкти біологічного походження (6 год)</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Сліди біологічного походження та їх види.</p> <p>Сліди тварин, рослин, людини та їх криміналістичне значення.</p> <p>Класифікація слідів біологічного походження за: продуктами життєдіяльності людини; виділеннями організму; об'єктами утвореними у результаті пошкоджень тканин та органів людини.</p> <p>Види слідів крові та механізм їх утворення. Встановлення напрямку руху людини за характером розбризкування крові.</p> <p>Виконання практичного завдання:</p> <p>За допомогою методів та засобів виявлення, фіксації та вилучення слідів біологічного походження здійснити опис зразку сліду бурого кольору. Результати оформити в конспекті, як фрагмент протоколу огляду місця події.</p> <p>Проаналізувати особливості пакування та зберігання слідів біологічного походження.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми: методи та засоби виявлення, фіксації та вилучення.</p> <p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Сліди біологічного походження: види та порядок роботи.</p> <p>Сліди крові: механізм їх утворення.</p> <p>Сліди тварин, рослин, людини та їх криміналістичне значення.</p>
<p>Тема 11. Мікрооб'єкти як джерело криміналістичної інформації (6 год)</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання:</p> <p>Засоби для виявлення та фіксація мікрооб'єктів.</p> <p>Методи фіксації мікрооб'єктів.</p> <p>Правила вилучення мікрооб'єктів.</p> <p>Методи вилучення мікрооб'єктів: механічний, адгезійний, пневматичний, електричний,</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми.

	<p>магнітний, капілярний, вакуумний, адсорбційний.</p> <p>Можливості попереднього криміналістичного дослідження мікрооб'єктів на місці події.</p> <p>Виконання практичного завдання: За допомогою методів та засобів виявити, зафіксувати та вилучити запропоновані мікрооб'єкти; здійснити опис наданого зразку.</p> <p>Дослідити з використання лупи 5х характер мікроушкоджень волокон матеріалу одягу та вилучити сторонні мікрооб'єкти (волокна, залишки кіптяви, мастила, мікрочастинки металів тощо).</p> <p>Результати оформити в конспекті, як фрагмент протоколу огляду місця події.</p>	<p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Формування поняття про умови виникнення мікрооб'єктів різної природи на місці події.</p>
<p>Тема 12. Сліди вибуху та пожежі (6 год)</p>	<p>практичне заняття – 2 години</p> <p>Розглянути теоретичні питання: Види слідів-об'єктів на місці вибуху: залишки вибухових речовин.</p> <p>Правила вилучення залишків вибухових речовин. Встановлення типу застосованих вибухових речовин на місці події за допомогою хімічних тестів.</p> <p>Класифікація слідів пожежі: сліди нагрівання, закопчування, оплавлення, обвуглювання, спопеління.</p> <p>Визначення джерела підпалу за ступенем термічної дії полум'я на металеві та дерев'яні конструкції.</p> <p>Використання слідів вибуху та пожежі розслідуванні кримінальних проваджень.</p> <p>Виконання практичного завдання: На запропонованому об'єкті відпрацювати методику вилучення зразків конструктивних матеріалів та залишків легкозаймистих речовин на місці пожежі.</p>	<p>Готуючись до практичного заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми: класифікацію слідів пожежі: сліди нагрівання, закопчування, оплавлення, обвуглювання, спопеління.</p> <p>визначення джерела підпалу за ступенем термічної дії полум'я на металеві та дерев'яні конструкції.</p> <p>методику вилучення зразків конструктивних матеріалів та залишків легкозаймистих речовин на місці пожежі.</p> <p>правила виявлення, фіксації та вилучення слідів вибуху та пожежі.</p> <p>Вирішення ситуаційних завдань.</p> <p><i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i></p> <p>Можливостям встановлення потужності вибуху за розмірами воронки, за висотою валика викинутого ґрунту, за ступенем руйнування конструкцій.</p> <p>Правила вилучення залишків</p>

		вибухових речовин. Попереднє дослідження слідів вибуху та пожежі.
Тема 13. Сліди фізичних явищ, сильнодіючих і отруйних речовин, сил та явищ природи (6 год)	практичне заняття – 2 години Розглянути теоретичні питання: Поняття слідів фізичних явищ, сил та явищ природи. Фізичні явища – дія електричного струму, високої та низької температур, надвисокочастотних хвиль, радіації та їх джерела. Сліди їх дії на людину. Сильнодіючі та отруйні речовини, їх види та механізм дії. Сліди фізичної і хімічної дії отруйних речовин. Використання одорологічної інформації при пошуку слідів дії цих речовин. Правила вилучення та зберігання сильнодіючих та отруйних речовин.	Готуючись до практичного заняття необхідно: 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе. 4. Пройти тестування з теми. Завдання для самостійної роботи: Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми: правила виявлення, фіксації, вилучення та зберігання сильнодіючих та отруйних речовин; радіоактивні матеріали як об'єкт криміналістичного дослідження (поняття та характеристика явищ радіоактивності); криміналістичний аналіз способів використання радіоактивних матеріалів у злочинних цілях. Вирішення ситуаційних завдань. <i>Підготувати есе за запропонованими темами:</i> Попереднє дослідження слідів фізичних явищ, сил та явищ природи.

Основні інформаційні джерела

1. Криміналістика: підручник / [В. В. Пяковський, Ю. М. Черноус, А. В. Самодін та ін.]; за заг.ред. В. В. Пяковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право». 2020. 752 с.

2. Криміналістичне дослідження ДНК: технології та можливості : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, С. І. Перлін, В. В. Кікінчук та ін. ; МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Харків. НДЕКЦ МВС України. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків, 2022. 120 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/14007>.

3. Дії поліції у разі виявлення зброї та вибухових пристроїв або слідів їх застосування: довідник / кол. авторів; за заг ред. С. С. Чернявського, О. Г. Рувіна, Б. Б. Теплицького. Київ, 2019. 148 с.

4. Коваленко В. В. Застосування науково-технічних засобів спеціалістами при проведенні слідчих дій: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2007. 248 с.

5. Комісаров М. Л., Комісарова Н. О. Криміналістичне дослідження зброї. Частина 1. Судова балістика : криміналістичне дослідження ручної вогнестрільної зброї, боєприпасів до неї, слідів та обставин їх застосування : навчальний посібник. Київ: КІ НГУ, 2023. 340 с

6. Разумов Э. А., Молибога Н. П. Практическое руководство по осмотру места происшествия: теория, тактика, техника : учеб.–практ. пособ. / под ред. И. П. Красюка. Київ: 2015. 750 с.

7. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навчальний посібник / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/16325>

8. Участь спеціаліста в огляді місця події: практичний посібник / кол. авторів; за заг ред. О.Г. Рувіна, Б. Б. Теплицького, С. С. Чернявського. Харків: Фоліо, 2018. 127 с.

9. Участь спеціаліста в розслідуванні порушень законів та звичаїв війни [Текст] : наук.-практ. довідник / [М.В.Нечеснюк, А.А. Вознюк, А.А. Саковський, В.М. Атаманчук та ін.] ; за заг. ред. В.В. Чернея, М.С. Цуцкірідзе, С.Г. Кримчука. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023 114 с. <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/6a02bbc0-decb-42de-9fcf-eee774b72d15/content>

10. Шведова О. В. Дактилоскопічні дослідження : курс лекц. Київ : НАВС, 2011. 204 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/13816>

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони, спеціалізовані аудиторії, криміналістичну техніку.

Програмне забезпечення.

Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери, планшети, інтерактивна дошка.

Під час проведення занять в змішаному (blended) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- мультимедійні проектори, комп'ютери, планшети, інтерактивна дошка; навчальна дисципліна «Криміналістичне вчення про сліди злочину» має супровід на офіційному вебпорталі НАВС через мережу Інтернет (на платформі Moodle). На дистанційних курсах розміщено структурований контент з навчальної дисципліни. На вказаній платформі наявна можливість оцінювання рівня засвоєних знань здобувачів шляхом дистанційного on-line проходження тестування за всіма темами навчальної дисципліни та підсумкового контролю. На офіційному вебпорталі НАВС через мережу Інтернет (на платформі Moodle) у розділі «Дистанційні курси» за посиланням:

<https://dn.naiou.kiev.ua/course/view.php?id=229> (доступ за індивідуальним логіном і паролем).

Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується:

- програмне забезпечення через мережу Інтернет.
- на платформі Moodle у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: <https://dn.naiou.kiev.ua/course/view.php?id=229> (доступ за індивідуальним логіном і паролем) розміщені допоміжні матеріали. На вказаній платформі наявна можливість оцінювання рівня засвоєних знань здобувачів шляхом дистанційного on-line проходження тестування за всіма темами навчальної дисципліни та підсумкового контролю.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання:

- умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Політика щодо академічної доброчесності:

- здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності,

- дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування.

<https://okop.naiou.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
  - глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
  - письмові завдання (тести, контрольні роботи, індивідуальні завдання, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування:

- передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи.

Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі:

усне опитування

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;

- уміння аналізувати соціально-правові явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;

- характер та рівень відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

практичні завдання

- уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні науково-практичних проблем;

- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

<https://okop.nai.au.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.nai.au.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

https://okop.nai.au.kiev.ua/assets/files/example3/regl_zab_yak.pdf

Оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт														Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>														<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
Тема.1	Тема 2	Тема3	Тема4	Тема5	Тема 6	Тема7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Самостійна робота	Залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище від середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробник

Євгенія СВОБОДА

Олена КОФАНОВА

Силабус схвалено на засіданні кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 НАВС
Протокол від 14.12.2023 року № 8.

Завідувач кафедри

Володимир АТАМАНЧУК